

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о.декана економічного факультету

Ростислав МИХАЙЛИШИН

“31” *серпня* 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

освітній рівень	перший (бакалаврський)
галузь знань	23 Соціальна робота
спеціальність	232 Соціальне забезпечення
освітня програма	«Соціальне забезпечення»
факультет	Економічний

2022-2023 навчальний рік

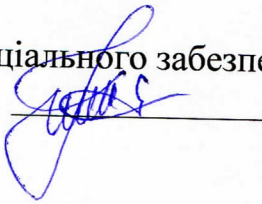
Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна політика» для студентів спеціальності 232 Соціальне забезпечення (освітня програма «Соціальне забезпечення»).

Розробник: Комаринська З. М., доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом, кандидат історичних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціального забезпечення та управління персоналом

Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

В.о.завідувача кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом

Шегинська Н. З.

© Комаринська З. М., 2022
© Львівський національний
університет імені Івана
Франка, 2022

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 Соціальна робота	Нормативна	
Модулів – 1	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Рік підготовки	
Змістових модулів –1		4-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		7-й	-
Загальна кількість годин – 120 год	Спеціальність: 232 Соціальне забезпечення	Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти : аудиторних – 4,5 год самостійної роботи студента – 3, 5 год		32 год.	-
		Практичні, семінарські	
		48 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		40 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
			-
Вид контролю:			
	екзамен	-	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 60% / 40%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення нормативної дисципліни «Соціальна політика» є аналіз й вивчення основних концептуальних й практичних засад соціальної політики, зокрема, основ формування й реалізації соціальної політики; історію соціальної політики; соціальна політика в перехідній економіці; соціальні наслідки економічних рішень; соціальний захист населення; державна політика на ринку праці; фінансування соціальної політики

Основними завданнями дисципліни є:

- сформувати базові знання соціальних явищ і процесів,
- встановлювати і вимірювати взаємозв'язки демографічних і соціальних процесів
- поєднувати теоретичні знання і практичний досвід у системі соціальної політики

сформувати вміння й навички виконання основних видів практичних завдань, пов'язаних із соціальною політикою України на всіх рівнях розвитку суспільства;

- сприяння більш повному та ефективному вирішенню професійних завдань у сфері соціальної роботи

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1 1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави

СК 2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність соціальної політики та засоби її реалізації;
- трансформаційні процеси, що відбуваються в соціальній політиці;
- нормативно-правову базу соціальної політики.

уміти:

- критично оцінювати вітчизняний та зарубіжний досвід реалізації соціальної політики;
- аналізувати механізми та інструменти фінансування та реалізації соціальної політики та напрями їх трансформації на різних ієрархічних рівнях;
- оцінювати результативність та якість реалізації соціальної політики;
- практично застосовувати існуючу нормативно-правову базу соціальної політики.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності

ПРН 7 Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення;

ПРН 8 Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення

ПРН 11 Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Соціальна політика: суть, основні принципи. Теоретичні основи формування та реалізації соціальної політики.

Соціальна політика: об'єкт і предмет вивчення, методи і завдання дисципліни. Соціальна політика як важлива складова внутрішньої політики держави, її зв'язок з економічною політикою. Об'єкти, предмет, методи і завдання соціальної політики. Суб'єкти, об'єкти, принципи та механізми реалізації соціальної політики. Інструменти соціальної політики та їх характеристика.

Тема 2. Соціальна політика як функція державного управління

Цивілізація та соціальна політика: історія виникнення соціальної політики. Соціальна політика та соціальна держава. Сутність соціальної держави та принципи її реалізації. Роль держави у розвитку та реалізації завдань соціальної політики. Типи соціальної

політики. Моделі соціальної політики. Характеристика інститутів соціальної політики. Механізм соціальної політики та його реалізація.

Тема 3. Базові принципи та передумови формування соціальної політики

Справедливість як принципова основа соціальної політики. Моделі сприйняття справедливості. Політичний чинник соціальної політики. Реалізація принципів сталого людського розвитку як засіб досягнення соціальної справедливості. Глобальний аспект соціальної справедливості. Україна у питанні вибору між рівністю та справедливістю. Патерналізм періоду незалежної України

Тема 4. Управління соціальною політикою

Діяльність держави щодо управління розвитком соціальної сфери: визначення змісту, напрямів розвитку, функціонування. Об'єкти і суб'єкти управління соціальною політикою. Рівні управління. Виконавчі органи управління СП на регіональному рівні. Завдання СП. Соціальні програми, їх види, форми надання допомоги за ними. Основні напрями та шляхи реалізації СП в Україні

Тема 5. Фінансове забезпечення соціальної сфери

Соціальне забезпечення та економічний розвиток. Джерела фінансових ресурсів для соціальної сфери. Форми фінансування соціальної сфери. Основні організаційно-правові форми соціального захисту: соціальне страхування, забезпечення за рахунок асигнувань з державного бюджету, соціальна допомога.

Тема 6. Державна політика на ринку праці

Поняття та основні складові ринку праці. Кон'юнктура та особливості ринку праці. Інфраструктура ринку праці. Сегментація та гнучкість ринку праці. Соціально-економічна суть, форми і види зайнятості. Безробіття як соціально-економічне явище. Показники зайнятості та безробіття населення і динаміка їх в Україні. Державне регулювання та державна політика у сфері зайнятості в Україні

Тема 7. Основи формування соціальної політики підприємства

Правові основи та поняття соціальної політики підприємства. Характеристика об'єктів та суб'єктів соціальної політики підприємства. Функції та принципи соціальної політики підприємства. Основні напрями соціальної політики на підприємстві. Угоди про соціальне партнерство: мета, завдання та зміст. Роль та місце соціального планування у забезпеченні ефективної діяльності підприємства. Соціальний аудит та його мета.

Тема 8. Основні напрями та шляхи реалізації соціальної політики держави

Проблема справедливого розподілу доходів. Основні напрями соціальної політики. «Політика соціального партнерства». Соціальна політика у період трансформації

Тема 9. Соціальний захист як система

Соціальний захист та соціальна безпека людини: сутність та взаємозв'язок. Соціальні

послуги та їх особливості. Програми соціальної підтримки населення. Особливості соціального захисту в Україні. Соціальний захист економічно активного населення. Система захисту соціально вразливих категорій населення

Тема 10. Соціальне страхування як елемент соціального захисту

Поняття та функції соціального страхування. Види соціального страхування в Україні. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ). Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Пенсійний фонд України

Тема 11. Система пенсійного забезпечення в Україні

Структура пенсійного забезпечення в Україні. Суб'єкти солідарної системи пенсійного страхування. Принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Види пенсійних виплат у солідарній системі. Права та обов'язки застрахованої особи. Як обчислюються та сплачуються страхові внески? Персоніфікований облік застрахованих осіб. Пенсійний вік та страховий стаж. Максимальний та мінімальний розмір пенсії. Пенсія по інвалідності в солідарній системі. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі. Індексація та перерахунок пенсій. Накопичувальна система пенсійного страхування.

Тема 12. Бідність та людський розвиток

Основні напрями та перспективи людського розвитку. Особливості в Україні. Соціальний капітал та його особливості. Бідність як соціально-економічне явище. Критерії визначення та показники бідності. Сутність та зміст концепції людського розвитку. Складові та умови формування людського розвитку. Шляхи подолання бідності. Моделі та стратегії боротьби з бідністю. Основні напрями подолання бідності в Україні.

Тема 13. Гендерні аспекти соціальної політики в Україні

Основні напрями у сфері реалізації гендерних аспектів соціальної політики в Україні. Нормативно-правова база гендерної політики. Проблеми гендерної нерівності в соціальній політиці

Тема 14. Соціальна політика України на сучасному етапі; здобутки, проблеми, виклики

Зміни у розмірі заробітної плати та соціальних стандартів. Реформування пенсійної системи України. Соціальний захист ВПО. Соціальний захист осіб з інвалідністю. Розвиток соціальних послуг у територіальних громадах

Тема 15. Соціально-демографічна політика

Теоретичні засади соціально-демографічної політики. Теорія народонаселення. Сучасні

соціально-демографічні проблеми. Населення як об'єкт і суб'єкт соціальної політики. Процес природного руху населення. Вплив соціально-економічної ситуації на демографічні процеси. Соціально-демографічна криза в Україні та її причини. Шляхи подолання соціально-демографічної кризи. Демографічні перспективи України

Тема 16. Соціальна політика в окремих галузях

Соціальна політика та етнонаціональні відносини. Політика держави у сфері охорони здоров'я. Політика держави у сфері освіти. Екологічні проблеми у соціальній політиці. Житлова політика та її реформування

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Усього	Денна форма					Заочна форма			
		Лекції	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	Самостійна	Лекції	Практичні	Індивідуальні	Заняття в дистанційному
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Соціальна політика										
Тема 1. Соціальна політика: суть, основні принципи. Теоретичні основи формування та реалізації соціальної політики	6	2	2	-	-	2				
Тема 2. Соціальна політика як функція державного управління	8	2	4			2				
Тема 3. Базові принципи та передумови формування соціальної політики	7	2	2			3				
Тема 4. Управління соціальною політикою	8	2	4			2				
Тема 5. Фінансове забезпечення соціальної сфери	6	2	2			2				
Тема 6. Державна політика на ринку праці	8	2	4			2				

Тема 7. Основи формування соціальної політики підприємства	6	2	2			2					
Тема 8. Основні напрями та шляхи реалізації соціальної політики держави	9	2	4			3					
Тема 9. Соціальний захист як система	7	2	2			3					
Тема 10. Соціальне страхування як елемент соціального захисту	8	2	4			2					
Тема 11. Система пенсійного забезпечення в Україні	7	2	2			3					
Тема 12. Бідність та людський розвиток	8	2	4			2					
Тема 13. Гендерні аспекти соціальної політики в Україні	7	2	2		-	3					
Тема 14. Соціальна політика України на сучасному етапі; здобутки, проблеми, виклики	9	2	4			3					
Тема 15. Соціально-демографічна політика	6	2	2			2					
Тема 16. Соціальна політика в окремих галузях	10	2	4			4					
Разом за модуль 1	120	32	48	-	-	40					
Усього годин	120	32	48			40					

5. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна політика: суть, основні принципи. Теоретичні основи формування та реалізації соціальної політики	2
2	Тема 2. Соціальна політика як функція державного управління	4
3	Тема 3. Базові принципи та передумови формування соціальної політики	2
4	Тема 4. Управління соціальною політикою	4
5	Тема 5. Фінансове забезпечення соціальної сфери	2
6	Тема 6. Державна політика на ринку праці	4

7	Тема 7. Основи формування соціальної політики підприємства	2
8	Тема 8. Основні напрями та шляхи реалізації соціальної політики держави	4
9	Тема 9. Соціальний захист як система	2
10	Тема 10. Соціальне страхування як елемент соціального захисту	4
11	Тема 11. Система пенсійного забезпечення в Україні	2
12	Тема 12. Бідність та людський розвиток	4
13	Тема 13. Гендерні аспекти соціальної політики в Україні	2
14	Тема 14. Соціальна політика України на сучасному етапі; здобутки, проблеми, виклики	4
15	Тема 15. Соціально-демографічна політика	2
16	Тема 16. Соціальна політика в окремих галузях	4
	Разом	32

6. Теми практичних занять – не передбачено

7. Теми лабораторних занять – не передбачено

Самостійна робота

Виконуючи самостійну роботу, студенти повинні прочитати відповідну літературу до теми, підготуватись до дискусії та обговорення на семінарських заняттях з окресленого кола питань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна політика: суть, основні принципи. Теоретичні основи формування та реалізації соціальної політики	2
2	Тема 2. Соціальна політика як функція державного управління	2
3	Тема 3. Базові принципи та передумови формування соціальної політики	3
4	Тема 4. Управління соціальною політикою	2
5	Тема 5. Фінансове забезпечення соціальної сфери	2
6	Тема 6. Державна політика на ринку праці	2
7	Тема 7. Основи формування соціальної політики підприємства	2
8	Тема 8. Основні напрями та шляхи реалізації соціальної	3

	політики держави	
9	Тема 9. Соціальний захист як система	3
10	Тема 10. Соціальне страхування як елемент соціального захисту	2
11	Тема 11. Система пенсійного забезпечення в Україні	3
12	Тема 12. Бідність та людський розвиток	2
13	Тема 13. Гендерні аспекти соціальної політики в Україні	3
14	Тема 14. Соціальна політика України на сучасному етапі; здобутки, проблеми, виклики	3
15	Тема 15. Соціально-демографічна політика	2
16	Тема 16. Соціальна політика в окремих галузях	4
	Разом	40

9. Індивідуальні завдання – не передбачено

10. Методи навчання

Основними методами навчання є проблемно-аналітичний, синтетичний та дедуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний метод.

Лекції передбачають проблемний виклад матеріалу, допомогу студентам в освоєнні поставлених завдань навчальної дисципліни.

На практичних заняттях відбувається обговорення матеріалу з тем дисципліни, оцінювання знань студентів.

11. Методи контролю

1. Вибіркове усне опитування
2. Поточне тестування
3. Підсумкова модульна контрольна робота

При контролі систематичності та активності роботи на семінарських заняттях як засіб контролю застосовується: усне опитування, участь в обговоренні дискусійних питань, експрес-контроль, написання підсумкової модульної контрольної роботи.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1	Поточне тестування та самостійна робота	Індивідуальна робота/ проходження онлайн -курсу	Підсумкова модульна контрольна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Усього балів за види робіт	30	10	10	50	100

T 1	T 2	T 3	T 4	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T	T
-----	-----	-----	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

				5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
		<i>екзамен</i>
A	90 – 100	відмінно
B	81-89	добре
C	71-80	
D	61-70	задовільно
E	51-60	
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Соціальне забезпечення в Україні : навч. посібник / кол. авторів ; за ред. А. Я. Кузнецової, З. Е. Скринник, Л. К. Семів. Львів : Університет банківської справи, 2021. 547 с.
2. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / редкол. ; за наук. ред. А. Я. Кузнецової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. — 311 с. /авторський внесок: Розділ 4, підрозділ 4.1. Структура і напрями діяльності вітчизняної системи соціального захисту.-С.178-186

14. Рекомендована література

Базова

1. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. / А.О. Ярошенко, Т. В. Семигіна, Н.В. Сухицька. За ред. А.О. Ярошенко. – К., НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. - 289 с.
2. Климанська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В.Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.]; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. – 2-ге вид. випр. і доповн. – Львів: «Новий Світ-2000», 2020. – 318 с
3. Ржевський Г. М. Соціальна політика: Посібн. для студ /Г.М.Ржевський,

- Л.В.Вікторова, М.В Михайличенко тв. ін.. – К.2019.688 с.
4. Шевчук П. І. Соціальна політика. Л. : Світ, 2015. 400 с/
 5. Чернишева Г. Соціальна політика: поняття, цілі та правове забезпечення // Трудове право.2020. № 11. С. 80-85

Допоміжна

1. Комаринська З.М., Михайлович Х.О. Окремі аспекти державного соціального страхування у Німеччині: досвід для України // Інтеграція України у європейський та світовий фінансовий простір: збірник тез XIV міжнародної науково-практичної конференції, приуроченої до 80-річчя Львівського інституту ДВНЗ «Університет банківської справи», 21 травня 2020 року / Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи». — Львів, 2020. – 115 с С. 108-109
2. Комаринська З. М. До витоків становлення України як соціальної держави Актуальні проблеми розвитку держави і права: історико-правовий дискурс: матеріали ІУ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Ніжин, 04 грудня 2020 р. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 241 с. С. 63-65
3. Методичні рекомендації до курсу «Соціальна політика в Україні» / укладачі: О. В. Ілліна, С. А. Котловий. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. – 51 с.
4. Скуратівський В.А. Соціальний розвиток і соціальна політика: сучасні реалії, тенденції розвитку // Вісник УАДУ. 2016. №1. С. 137–158.
5. Соціальна політика в Україні та сучасні стратегії адаптації населення. К.: Студцентр: НІКА Центр, 2016. 203 с.
6. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с
7. Бондаренко С. М., Бугас Н. В Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/42.pdf

15. Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Урядовий портал (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України). URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. LIGA Online. URL: <http://www.liga.kiev.ua>.